

Σχέδιο Προγραμματικών Δηλώσεων

Ολοκλήρωση του Κοινωνικού Κράτους

Εχουμε πεί ότι η τετραετία που αρχίζει είναι η τετραετία του κοινωνικού κράτους. Οτι οι πρόοδοι σε θέματα κοινωνικής πολιτικής θα είναι τόσο σημαντικές, ώστε να εδραιωθεί μια Νέα Κοινωνία Αλληλεγγύης. Οτι το στοίχημα που τώρα αναλαμβάνουμε είναι να αποδείξουμε ότι η οικονομία δουλεύει για τον Άνθρωπο. Οτι πρέπει να εμπεδώσουμε μια νέα σχέση πολίτη-Κράτους-κοινωνίας.

Μας κατηγορήσαν ότι αυτά είναι μεγάλα λόγια, κενά περιεχομένου. Οτι είναι μόνο το περιτύλιγμα υποσχισιολογίας. Οτι μόνο σκοπό έχουν εκλογικές σκοπιμότητες.

Ναί. Επί πολλά χρόνια, *ήταν* έτσι. Για να κερδίσουμε, πρέπει να πείσουμε ότι δεν είναι έτσι πλέον. Γιατί η συναίνεση πρέπει να είναι το θεμέλιο για ό,τι νέο χτίζεται. Γιατί η μόνη πιθανότητα να πετύχουμε είναι να δουλέψουν όλοι.

Η καλοπροαίρετη αμφισβήτηση θα υπερνικηθεί με έργο. Με χειροπιαστά βήματα. Μέσα στην τετραετία πρέπει να φανούν, κατά σειρά τρία επίπεδα:

- Άμεσα βήματα, που υλοποιούν δεσμεύσεις.
- Τα βήματα πρέπει να ενταχθούν, με άλλες ενέργειες που εξελίσσονται, σε μια πορεία.
- Από την πορεία θα προκύπτει η κατεύθυνση, το όραμα το οποίο διέπει το Νέο Κοινωνικό Κράτος.

Β. Βήματα – Δεσμεύσεις

Όσα είπαμε, θα γίνουν. Δεσμευόμαστε ότι στο διάστημα ως τον Ιανουάριο του 2001, και την επίσημη είσοδο στην ΟΝΕ θα γίνουν τα εξής βήματα:

Πρώτον, **αναπτυξιακό μέρισμα στις χαμηλές συντάξεις**. Όπως οι εργαζόμενοι, έτσι και οι συνταξιούχοι συμμετέχουν στην πρόοδο της οικονομίας. Όπως είπαμε, ως την 1.1.2001:

- Η βασική σύνταξη του ΟΓΑ θα αυξηθεί στις 53 χιλιάδες δραχμές, κατά 10 χιλιάδες. → *raw jin*
- Το ΕΚΑΣ θα αυξηθεί κατά ένα ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη, στις 28 χιλιάδες δρχ, περίπου. ✓
- Οι απολαβές συνταξιούχων κατωτάτων ορίων του ΙΚΑ θα ξεπεράσουν τις 152 χιλιάδες δρχ τον μήνα. (μαζί με το ΕΚΑΣ; - διατύπωση απο Υπ.Εργασίας). Οι χαμηλές συντάξεις των λοιπών ταμείων θα ακολουθήσουν την αυξητική τάση. ✓
- Το αφορολόγητο όριο του φόρου εισοδήματος θα αυξηθεί από 1,9 σε 2,3 εκ. Δρχ. ✓

Πρέπει να θυμόμαστε ότι η ανάπτυξη οφελεί τους εργαζόμενους *άμεσα*. Για τους συνταξιούχους, και ιδιαίτερα για τους χαμηλοσυνταξιούχους, πρέπει να υπάρξει ειδικός μηχανισμός για να διανέμει τους καρπούς της ανάπτυξης.

Δεύτερον, η τόνωση των εισοδημάτων των εργαζομένων μέσω της κάλυψης των ασφαλιστικών εισφορών τους. Το νομοσχέδιο που υλοποιεί το μέτρο θα κατατεθεί εντός των επόμενων εβδομάδων. ✓

Τρίτον, μέσα στο 2000 θα υπάρξουν σημαντικά βήματα αναβάθμισης της υποδομής υγείας, με την παράδοση και ανακαίνιση νέων νοσοκομείων, την λειτουργία νέων πτερυγίων και τον εκσυγχρονισμό της υποδομής. ✓

Οι συγκεκριμένες δεσμεύσεις πλαισιώνουν ενέργειες που εξελίσσονται ήδη και εντείνονται τους επόμενους μήνες.

Πρώτον, επάρκεια στην χρηματοδότηση. Εχουμε δηλώσει ότι ως το 2004, τουλάχιστον 45 τρισ. θα διατεθούν για την χρηματοδότηση του κοινωνικού κράτους. Η οικοδόμηση του νέου κοινωνικού κράτους δεν συμβιβάζεται με περικοπές στα κονδύλια. ✓

Δεύτερον, το νοικοκύρεμα των Ταμείων, ώστε οι πόροι που διατίθενται να πιάνουν τόπο. Οι ενέργειες για αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών των Ταμείων, την μείωση του διοικητικού κόστους των ταμείων και την μείωση της εισφοροδιαφυγής θα ενταθούν. Νέες δομές θα θωρακίσουν τις προσπάθειες αξιοποίησης της περιουσίας των ταμείων σε ένα πλαίσιο ενεργού διαχείρισης του χαρτοφυλακίου τους.

Τρίτον, στην Υγεία θα ενταθούν οι ενέργειες ώστε το σύστημα να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ασθενούς και να αποκαταστήσει την σχέση εμπιστοσύνης του με το Εθνικό Σύστημα Υγείας. ✓

Τέταρτον εστιασμός δράσεων στην βοήθεια στην τρίτη ηλικία – με την επέκταση του Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι, και στα νέα ζευγάρια και την εργαζόμενη μητέρα με την επέκταση του δικτύου βρεφονηπιακών σταθμών και ολοήμερων σχολείων.

Οι προτεραιότητες στην κυβερνητική πολιτική, όπως αυτή εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια είναι να εξασφαλίσει συνθήκες ομαλότητας, χρηματοδοτικής επάρκειας, και αναβάθμισης της ποιότητας υπηρεσιών στον πολίτη. Με αυτόν τον τρόπο εμπεδώνεται η εμπιστοσύνη του πολίτη στο σύστημα. Η εμπιστοσύνη αυτή είναι η αφετηρία για τις μεγάλες αποφάσεις τις οποίες πρέπει να λάβει η κοινωνία.

Στην πορεία ολοκλήρωσης του κοινωνικού κράτους, η εμπέδωση εμπιστοσύνης περνά πρώτιστα από την καθημερινότητα του πολίτη. Δεν μπορούμε να μιλάμε για τους μεγάλους στόχους, όσο ο πολίτης ταλαιπωρείται καθημερινά από το σύστημα υγείας, όταν η κάθε επαφή του με το σύστημα συντάξεων είναι μια δοκιμασία, όταν παρακαλεί για πράγματα που πρέπει να αξιώνει.

Γ. Ενταξη σε μια συνολική πορεία

Ποια είναι, όμως αυτή η πορεία, στην οποία εντάσσονται τα βήματα που ανέφερα;

Εχουμε δώσει, στα 4 χρόνια που πέρασαν, δείγματα γραφής για το πώς συγκροτούμε αυτήν την πορεία:

1. Η κοινωνική προστασία και η κοινωνική συνοχή είναι αναπτυξιακοί μοχλοί. Η επαρκής χρηματοδότηση της κοινωνικής προστασίας ήταν το χαρακτηριστικό της προσαρμογής μας στην ΟΝΕ.
2. Η εξασφάλιση συναίνεσης είναι κεντρικό σημείο της στρατηγικής μας. Στην ΟΝΕ μπαίνουμε όλοι μαζί.
3. Η αναβάθμιση της ποιότητας υπηρεσιών και ο εκσυγχρονισμός δομών εξασφαλίζουν αξιοπιστία.
4. Η ύπαρξη σαφών κανόνων, στοχοθετήσεων και ιεραρχήσεων χαρακτηρίζει την κοινωνική πολιτική. Η κοινωνική προστασία δεν είναι ένα σύνολο *προνομίων*, αλλά ένα σύστημα *δικαιωμάτων*.

Η πορεία αυτή θα δεχθεί νέα ώθηση στα αμέσως επόμενα χρόνια από τρεις εξωγενείς παράγοντες.

- I. Την είσοδο στην ΟΝΕ και την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Η συμμετοχή και συνδιαμόρφωση του Ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου είναι σημαντικό σημείο της υπεροχής της Ευρώπης διεθνώς.
- II. Την κοινωνία της πληροφορίας και τις νέες τεχνολογίες που αναβαθμίζουν την σημασία του ανθρώπινου κεφαλαίου και διαμορφώνουν το πεδίο των εργασιακών σχέσεων.
- III. Τις δημογραφικές εξελίξεις που σταδιακά δημιουργούν μια νέα κοινωνική πραγματικότητα στον χώρο της οικογένειας.

Η ολοκλήρωση της πορείας προς το νέο κοινωνικό κράτος είναι κομβικής σημασίας για την επιτυχία της εθνικής πορείας στον 21ο αιώνα. Η οικοδόμηση του νέου κοινωνικού κράτους είναι απαραίτητη, τόσο για την κοινωνική συνοχή, αλλά και ως θεμέλιο της ανάπτυξης της οικονομίας.

Στον δρόμο αυτό η κοινωνία μας έχει να αντιμετωπίσει δύο καίριες αποφάσεις – δύο σημεία-κλειδιά. Την δημιουργία του Δικτύου Ενάντια στην Φτώχεια και τον Αποκλεισμό (ΔΕΦΑ) και την οριστική επίλυση του ασφαλιστικού προβλήματος.

Το **Δίκτυο Ενάντια στην Φτώχεια και τον Αποκλεισμό** είναι μια αποφασιστική επέμβαση για να αποτρέψουμε την κοινωνία των δύο τρίτων. Το δίκτυο αυτό θα καταγράφει ανάγκες, θα συμπληρώνει δράσεις και θα συντονίζει φορείς ώστε οι ατυχίες που συναντά ο πολίτης στην ζωή να μην οδηγούν σε αποκλεισμό. Στόχος είναι στην τελική του φάση να προσφέρει ένα δίκτυ ασφαλείας, που να στηρίζει και να βοηθά τον πολίτη σε στιγμές ανάγκης. Στόχος να βοηθήσουμε έγκαιρα και αποτελεσματικά ειδικές κατηγορίες συμπολιτών μας που βρίσκονται παγιδευμένοι στην φτώχεια, την περιθωριοποίηση, την εξάρτηση ή σε άλλες μορφές κοινωνικής απομόνωσης.

Η **αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος** είναι ίσως η σημαντικότερη υποχρέωση που έχουμε απέναντι στις γενιές που έρχονται. Τώρα, και για την επόμενη δεκαετία, υπάρχει χρηματοδοτική επάρκεια. Εχουμε φροντίσει για αυτό. Αυτό, όμως δεν φθάνει.

- ♦ Πρέπει να μπορούμε να κοιτάμε στα μάτια τον νέο εργαζόμενο, αυτόν που σήμερα είναι 20, 30 ετών. Πρέπει να μπορούμε να τον διαβεβαιώσουμε ότι δεν θα πληρώνει χωρίς να λαμβάνει. Οτι η αλληλεγγύη του ασφαλιστικού συστήματος δεν είναι μονόπλευρη.
- ♦ Πρέπει οι συνταξιούχοι και όλοι που θα συνταξιοδοτηθούν να μπορούν να αντιμετωπίζουν το μέλλον με σιγουριά. Να σταματήσει η ντροπή της ανέχειας των ηλικιωμένων.
- ♦ Πρέπει το ασφαλιστικό σύστημα να ξαναγίνει στήριγμα της οικονομίας και των εργαζομένων. Να είναι αναπτυξιακή ώθηση και όχι τροχοπέδη.

Πιστεύουμε ότι η δρομολόγηση της επίλυσης του ασφαλιστικού είναι κάτι από το οποίο όλοι μπορούν να βγούν κερδισμένοι: Να δοθεί ώθηση στην οικονομία, να εμπεδωθεί αίσθημα ασφάλειας στους εργαζόμενους, να εγγυηθεί αναπτυξιακό μέρισμα στους συνταξιούχους. Να προετοιμαστεί η κοινωνία μας για τις επερχόμενες αλλαγές στο δημογραφικό, ώστε να εξασφαλίσουμε ποιότητα ζωής στην τρίτη ηλικία.

Η κυβέρνησή μας προχωρεί σε βαθειά έρευνα του ασφαλιστικού ώστε να συνυπολογιστούν τρεις θετικές επιδράσεις που δεν είχαν εκτιμηθεί: Η αναπτυξιακή επιτάχυνση. Η συνεισφορά των παλιννοστούντων και μεταναστών. Οι δυνατότητες ενεργότερης συμμετοχής γυναικών, ως αποτέλεσμα δράσεων που συμφιλιώνουν την οικογένεια και την εργασία. Η έρευνα θα πλαισιωθεί με αναζήτηση εναλλακτικών δυνατοτήτων από την διεθνή εμπειρία. Έτσι θα εξασφαλίσουμε να υπάρχουν το μεγαλύτερο δυνατό φάσμα επιλογών.

Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζουμε υψηλή ποιότητα στον κοινωνικό διάλογο. Ένα διάλογο ανοιχτό, ειλικρινή, χωρίς εκβιαστικά διλήμματα, χωρίς καταναγκασμούς. Θα πείσουμε ότι ο διάλογος δεν είναι διακοσμητικό στοιχείο, αλλά η ουσία της πολιτικής.

Εχουμε δηλώσει πολλές φορές ότι πάγιες επιδιώξεις μας είναι:

- ♦ Να μην θιγούν ώριμα δικαιώματα. Ο προγραμματισμός ζωής και οι απολαβές όσων θα συνταξιοδοτηθούν ως το 2004 και όσων έχουν ήδη θεμελιώσει δικαίωμα δεν θα μεταβληθούν.
- ♦ Να καταβληθεί προσπάθεια ώστε οι εργαζόμενοι να έχουν επιλογή μεταξύ παλαιών και νέων ρυθμίσεων. Να επιλέγουν οι ίδιοι όποιο σύστημα εκτιμούν ότι τους συμφέρει.
- ♦ Να αναζητηθούν συστήματα όπου υπάρχει επιλογή της ηλικίας συνταξιοδότησης, χωρίς επιβάρυνση του κοινωνικού συνόλου.
- ♦ Να αναζητηθούν λύσεις που διευκολύνουν την κινητικότητα του εργαζομένου μεταξύ φορέων, χωρίς την απώλεια δικαιωμάτων.
- ♦ Να αναβαθμιστεί η κοινωνική αποστολή του συστήματος. Επομένως και ο δημόσιος χαρακτήρας της ασφάλισης.
- ♦ Να υπάρχουν σαφείς κανόνες, ιεραρχήσεις, ισονομία.

Δ. Το όραμα για μια κοινωνία αλληλεγγύης

Ολες οι επί μέρους αλλαγές, οι μεγάλες αποφάσεις κατά του αποκλεισμού και για το ασφαλιστικό σύστημα συναπαρτίζουν την πορεία που θα πορευτεί η Ελλάδα τα επόμενα χρόνια. Για να έχει η πορεία αυτή κατεύθυνση χρειάζεται πυξίδα που να δείχνει τον δρόμο. Να κατευθύνει τις επιλογές. Να οδηγεί τις αποφάσεις.

Χρειάζεται ένα **όραμα** για το Κοινωνικό Κράτος. Για την αλληλεγγύη του συνόλου προς τον πολίτη. Αλλά και για τις υποχρεώσεις του πολίτη προς την κοινωνία.

Το όραμα αυτό διαφέρει ριζικά από την νεοφιλελεύθερη θεώρηση του Κράτους ως αντικείμενο περιορισμού και κατάργησης. Είναι αυτό που διαφοροποιεί την δική μας προσέγγιση.

Οι ενεργοί πολίτες απαιτούν ενεργό κράτος. Η συλλογική δράση, η παρέμβαση της ισχυρής κοινωνίας είναι ένα μέσο για προσωπική ολοκλήρωση. Η ελευθερία του πολίτη δεν αντίκειται στα κοινωνικά δικαιώματα. Αντίθετα *προϋποθέτει* το κοινωνικό κράτος για να ανθίσει. Μια πιο ίση κοινωνία είναι μια καλύτερη κοινωνία.

Η απάντησή μας στο ερώτημα «*Γιατί η Ανάπτυξη;*» είναι «*Για καλύτερη ζωή*». Στο «*Για ποιόν η Ανάπτυξη;*» είναι «*Για όλους – χωρίς αποκλεισμούς*». Αυτό είναι το πιστεύω μας.

Αποδείξαμε, και θα αποδείξουμε στα χρόνια που έρχονται, ότι το όραμα αυτό της Νέας Αλληλεγγύης μπορεί να μεταφραστεί σε εφικτό και πραγματοποιήσιμο πρόγραμμα. Οτι οι γενικές αρχές αυτές σημαίνουν συγκεκριμένες επιλογές για την κοινωνική ενεργοποίηση.

Αυτές τις επιλογές δεσμευόμαστε να υλοποιήσουμε στην τετραετία που έρχεται.

Γιατι η ισχυρή Ελλάδα, η ισχυρή οικονομία απαιτούν ενεργούς πολίτες σε μια κοινωνία αλληλεγγύης. Αυτήν δεσμευόμαστε να οικοδομήσουμε.